

BISERIC'A si SCÓL'A.

Féia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiulu abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe anu . . . 5 fl.—cr.
" " " jum. anu 2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „

Pretiulu insertiunitoru:
Pentru publicatiunile de trei ori ce continecam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondintele sè se adreseze la Redac-
tiunea dela
„BISERIC'A si SCÓL'A“
Ér banii de prenumeratiune la
„TIPOGRAFI'A DIECESANA IN ARAD.“

Venitulu din sessiunile parochiali.

Audimur adesea pre unii dintre preotii nostri plangendu-se, ca venitele parochielor se imputienéza, si in specialu arend'a sessiunilor devine totu mai mica. In adeveru asia este. Astadi sunt multe sessiuni parochiale, cari aducu forte putienu venitul. Caus'a acestei scaderi a venitului nu provine inse intru atât'a din caus'a anilor rei, precum se crede in genere; ci mai este o impregiurare, carea a contribuitu la imputienarea venitului din sessiunile parochiale in mesura mai mare, decât anii cei rei, cari s'au urmatu de câtva timpu unulu dupa altulu.

Pamentulu, ca si orice lucru in lume aduce numai atunci folosu posesorului seu, daca este bine grigitu, si de sene se intielege, ca cu cât este mai bine grigitu, cu atât trebue se produca mai multu, in timpu ce daca nu este bine grigitu, venitulu lui devine totu mai micu si mai nensemnatu.

Este in genere cunoscetu ca arendatorulu unui pamentu, mai cu séma cand timpulu arendii este scurtu, nu urmaresce nici decât alt'a, decât cum se-lu esplodeze mai bine in folosulu seu momentanu, si nu pórta nici decât grige de acea impregiurare, carea trebue se fia asia dicendu ideia conducetória a agricultoriului bunu: de a-lu imbunatatí, si prin imbunatatire a-i ridicá productivitatea pentru viitoriu. Astfelii substantiele nutritórie ale pamentului se imputienéza continuu, si elu devine neproductiveru.

Acést'a este sórtea tuturoru sessiunilor parochiali, cari nu s'au lueratu prin posesorii loru, ci au fost date in arenda. Fiindu reu lucrate in decursu de ani multi, ele astadi produc forte putienu, si in anii viitori voru produce totu mai putienu, pana cand abiá voru mai fi in stare a acoperí din venitulu ce-lu dau contributiunea.

Am vediutu cu ochii sessiuni parochiali, cari din causa ea au fost date in arenda, si ca atari reu lucrate, astadi se afla in cea mai rea stare, sunt pline de spini, rugu si polomida, intre cari este cu neputintia semanaturilor sè-se desvólte. Am vediutu apoi sessiuni parochiale, cari, pentruca au fost bine lucrate de catra posesorii loru, pretiulu li-s'a ridicatu chiar in anii acesti'a rei, ér preotii, cari le-a lucratu, cu tóte greutatile, ce au venitul preste tiéra se gasești totusi in stare buna.

Dilele trecute povestea óre cine, ca a fostu intr'unu satu, unde sunt trei preoti deopotrivă dotati. Dicea, ca i-a cercetatu pre toti trei, dar l'a cuprinsu mirarea, cand a vediutu ce deosebire mare era intre densii. La unulu a aflatu o casa bine grigita, unu ocolu frumosu, si plinu de vite, si in tóte partile se vedea semne de buna stare. La ceialalti doi n'a gasit nimicu din tóte acestea, si ori unde si-aruncá ochii, nu vedea alt'a, decât semnele lipsei si seraciei. Mai tardi intrebandu dupa caus'a, carea a produsu intre densii acésta diferintia, a aflatu, ca celu dantai este economu bunu, pórta pre sessiunea sea economia de modelu, si pamentulu lui produce mai multu, decât cum producă ale altoru ómeni din causa, ca este forte bine grigitu. Ceilalti doi preoti inse nu voiescă a se supune strapietilor pretinse de economia, si asia traiescu comodu, si-dau sessiunile in arenda, ér resultatulu este, ca o incurca si ei, cum potu, de pre o di pre alt'a.

Astfelii de exemple gasimur mai in totu satulu, si in totu loculu. Toti preotii nostri, cari lucra insisi sessiunile loru, se gasescă in o stare multu mai buna materiala, decât cei ce le dau in arenda. Acesti'a inca au avutu ani grei, dar ei s'au sciutu totusi sustiené, si au sciutu se pórte mai usioru necazurile si greutatile vietii, si daca nu le-a produsu unu ramu de economia,

a produsu altulu, si totusi au avutu mai multu folosu decât acei'a, cari preferindu a trai comodu, si-au datu sessiunile in arenda din anu in anu pre unu pretiu totu mai micu.

Am mai facutu apoi inca o observare de mare insemnatate la preotii, cari pôrta economia. Ei sunt mai placuti si mai iubiti de poporu, decât cei ce nu se occupa cu economi'a. Caus'a este fôrte naturala. Preotulu, care pôrta economia, are ocasiune a veni mai desu in contactu cu poporulu, a-i cunoscse datinele si dorintiele, si astfeliu i-este mai usioru a-i veni in ajutoriu cu sfaturile si invetiaturile sale, de alta parte portandu preotulu economia, si vediendu-lu poporenii sei diligentu, esemplulu lui este atragatoriu, lurméza si parochianii; le merge si loru mai bine, si astfeliu recunoscinti'a facia de preotu le impune a-lu stimá si pretiuí.

Din cele dise pana aci si din experienti'a ce o potemu face in tòte partile diecesei, urmáza neconditionat, ca preotii, cari dorescu a avé unu venitul siguru din sessiunea parochiala, se-o luere insisi. Facendu acésta pre de o parte au, si trebuie se aiba mai multu venitul, ér pre de alt'a casciga mai multa influintia asupra poporului, ce-lu pastorescu, in timpu ce preotii, cari si-dau sessiunile in arenda, sunt espusi a avé din anu iu anu unu venitul totu mai nensemnatu, si chiar espusi a-si perde din autoritatea, carea trebuie se o poséda inaintea poporului.

Economi'a campului reclama astadi multe imbunatatiri. Cu acestea imbunatatiri este de dorit, ca sè-se incépa antai'a data in sessiunile parochiali, ca vediendu poporulu se urmeze si elu, ér acésta o vomu poté realizá numai atunci, cand preotii voru lucrá insisi sessiunile parochiali.

Consecintie de ale gravitatunei universale.

(Continuare si fine.)

Dneloru si Dloru! Lun'a se misca in giurulu pamentului dela apusu caira resaritu in timpu de 29 dile 12 ore si 44 minute, care timpu se numesce luna synodica. Pamentul se intórece pre langa sóre in timpu de 365^a 5^b. 48' 51''. Se intempla că lun'a si-ia positia intre pamentu si sóre (luna vechia) sau chiar in partea opusa sórelui (luna plina); casurile aceste le numim syzygie. Cand forméza lun'a cu pamentul si cu sórele anghiu de 90° atunci avemu patrariul I ori III le; dicem că lun'a se afla in cuadratûră. — Permitindu aceste se cercâmu influinti'a lunei asupra mărilor de pre pamentu, avendu in vedere că atractiunea scade pre cum cresce patratul departărei. Daca supunem la calculu atractiunea lunei, aflam că pentru pamentu intensitatea ei face de trei ori mai multu de căt intensitatea atractiunei solare, asiá dara si efectulu asupra apelor pamentului trebuie se-i fia de trei ori mai mare de căt celu produsu de

attractiunea sórelui. — Dicemus asiá: astadi la 12 óre diu'a se inaltia ap'a in cutare locu de pre mare si forméza flusulu. Dupa 6^h 12.375' in loculu acel'a va fi refluxu si asiá se schimba totu dupa cate 6 óre 12.375' si fenomenele aceste. Mai apriatu vorbindu dicemus că, daca astadi la 12 óre diu'a se intempla in atare locu de pre mare flusu, atunci dupa 12 óre 24.75' ér va fi in acelu locu flusu; sau in timpu de 24^h 49.5' intru acelasi locu de pre mare se intempla de doue ori flusu si de doue ori refluxu. Observati-unile ce s'au facutu la oceanulu pacificu in Australi'a ostica, la celu atlanticu in Franci'a vestica, si alte locuri, ni-arata că undele suntu mai nalte candu e lun'a in syzygie de căt cand lun'a se afla in cuadratûră. Ast'a se intielege usioru, caci in casurile de antaiu attractiunea lunei se maresce prin attractiunea sórelui, pre cand in casulu celalaltu, cand adeca se afla lun'a in cuadratûră, attractiunea lunei cu a sórelui forméza anghiu, asia dara flusulu produsu de luna se micsoréza in căt-va prin flusulu produsu numai de influinti'a solara.

La indreptatatile observatiuni ce sunteti aplicati se-mi faceti, mi-permitu se Vi-previnu cu deslusirile urmatórie: Mai antaiu me intrebati, de ce se ivesce mane flussulu cu 49.5' mai tardiu de căt astadi; caus'a e că in timpu de 24 óre si lun'a perurge pe ceriu unu arcu dela apusu spre resaritu deci, ca se culmineze, trebuie se tréca tocmai timpulu de 49.5 minute. — Apoi me intrebati de ce se intempla flussulu si refluxulu de odata in doue locuri diferite? Aici Ve roga se Vi-cugetati doue globuri, unul se reprezenteze pamentulu, ér celalaltu lun'a. Cand se afla lun'a in zenitulu cutârui locu alu mărei, atunci attractiunea sa are mai mare influintia asupra punctului ce se afla nemedilicatu sub sine, decât asupra centrului pamentului; dreptu aceea particulele de apa inca vora nisui se se apropie de luna mai tare de căt centrulu pamentului. Attractiunea lucréza in se si asupra particulelor de apa ce se voru fi afisandu chiar in partea opusa cu lun'a; intensitatea attractiunei asupra aceloru particule va fi dara mai mica, de căt cum a fostu asupra centrului, dar si mai mica, de căt cum a fost asupra particulelor de pre partea ce are lun'a in zenithu; partea aceea de apa, pentru care lun'a este in nadir, va nisui mai incepu catra luna de căt centrulu pamentului, dar si mai incepu de căt partea pentru care lun'a este in zenithu; acésta insemnáza totu atâta ca si cand am dice, că partea prima se departeza de centru, sau remane indereptulu centrului si a partiei celei de sub luna; asiá dara remanerea aceea inderatua a particulelor din partea opusa cu lun'a se manifestéza prin formarea unui valu chiar asia de naltu, ca si celu de asupra; deci flusulu trebuie se se intempe de odata in doue locuri diametralminte opuse ale pamentului.

De óra-ce pamentulu se intórece in giurulu ossie sale dela apusu spre resaritu, ni-se pare, că lun'a se intórece pre langa pamentu dela resaritu spre apusu; dicu ni-se pare, pentru că si lun'a, ca toti membrii din regiunea sórelui nostru, afara de 2 sateliti ai lui Uran, se intórece in giurula foculariului seu dela apusu spre resaritu. Impregiurarea acésta paruta are inse de consecintia, că undele ce se pornescu pre oceanuri, adeca flussulu, se misica de-alungulu oceanului dela resaritu catra apusu.

Inainte de a face conclusiunea meritoria, permiteti-mi Domneloru si Domniloru se Vi-mai atragu

atentiuinea asupra unor momente valoroase ale fenomenului din cestiune!

Lun'a se misca in aecuatorulu pamentului, si se abate dela acelui aecuatoru spre media-nópte si spre miadia-di, chiar precum se misca si pamentulu in aecuatorulu sórelui, abatendu-se dela aecuatoru spre miadia-nópte si miadia-di pana la cercurile tropice. Suntemu asia dara in dreptu se ne intrebàmu, unde va fi mai mare flussulu si reflusulu pre oceanurile pamentului? Sciindu că gravitatiunea lucrăza verticalu si că actiunea ei scade pre cum crese patratul departarei, potemu respunde la intrebarea presentanta, că fenomenele numite voru fi imposante in regiunile tropilor; de aici spre miadia-nópte si miadia-di voru totu scadé, pana candu aprópe de poli s'au chiar la poli se fia abia visibile.

Mai avemu se consideràmu inca si positiunile ce le are pamentulu facia de sóre si de luna, s'au cum se mai dicu in astronomia perielui, afeliu, perigeu, si aprogeu, adeca punctele in care pamentulu este mai aprópe s'au mai departe de sóre, respective de luna. Apoi nu trebuie se trecemu cu vederea nici venturile passate, care inca potentiéza efectulu fl. si refl. Daca vomu luá in consideratiune töte functiunile dela cari depinde flusulu si reflusulu si astfelui vom resolvi problem'a imposanta ce urméra din gravitatiune, atunci vom ajunge la resultata mari. Vomu astă că gravitatiunea sórelui si a lunei in decursu de veacuri stremuta centrulu de greutate alu pamentului, prin ce apele de catra miadia-di se tragu pe incetulu catra miadia-nópte, inundéza tienuturi es tinse ale continentelor de pre emisfer'a nordica, desvalindu astfelui pre emisfer'a sudica tieri... continente noue, si apoi vice-versa.*)

Consecint'a acést'a a flusului si reflusului mi-se pare că au cunoșteut-o si cei vechi, fia chiar sub numirea de „diluviu.“ Dar astă inca nu-ar fi asiá mare pericolu pentru esistenti'a si mai departe a pamentului nostru, căci fortele, care dau pamentului vestmentu serbatorescu, esista si de aici incolo, suntu adeca nemiciorate in tari'a loru prin esundarea generala, carea se poate intru căt-va compară cu regiunile Nilului si ale altorui riuri de pre pamentu, unde numai esundările dan viatia vegetatiunei imbelsiugate.

Alt'a este consecint'a trista, de care nu va fi scutit pamentulu, chiar din caus'a gravitatiunei!

Intorcanduse pamentulu in giurulu ossiei sale dela apusu catra resaritu, fia care punctu alu aecuatorului percorse intro secunda cale de 474 metri. Gravitatiunea lunei si a sórelui face se se inaltie in fia care di căte 52 Mm cubici de apa; muntele acest'a de apa, cum am arretatu mai susu, percorse oceanulu dela resaritu catra apusu, asiá dara isbesce in tiermurii de resaritu a Asiei, Australiei si Americii, si se fréca pre multe locuri si de bas'a oceanului; de aici urméra dupa logic'a sanatósă, că isbirea flusului trebuie se miscioareze cătu-si de pucinu initial'a, cu care se misca pamentulu in giurulu ossiei sale, sau cu alte cuvinte *diu'a trebuie se creşte*.

Prea potentele geometru Laplace inca s'a ocupat cu studiul acest'a, dar eonclusiunile sale nisipunu, că diu'a totu atât e de lunga in timpurile nostre, ca si pre timpulu lui Hipparch (140 a. Ch.); in timpulu mai nou geometrii celebri ca Adams si

Delauney urmarira mai departe intentiunea lui Laplace si constatara intru adeveru că rotatiunea pamentului scade, inse cumu? Se nu ve spariati Dómneleru si Domniloru, căci scadiementul este o marime infinitu de mica, s'au cum dicu matematicii: este numai unu differentialu! In timpu de aprópe 170,000 de ani acelui scadiementu face 1ª adeca a 3600-a parte dintr-o óra. Cu matematic'a se poate documenta, că pamentulu nostru nu s'a potutu inverti pre langa ossi'a s'a in mai scurtu timpu de căt in 17^{1/4} óre; astădi rotatiunea face mai 24 óre. Aplicandu aiei calcululu probabilității, capetămu pentru rotatiunea primitiva a pamentului timpulu de 20^{3/5} óre. Asiá dara intardiarea totala a rotatiunei pana astădi con tiene 3^{2/5} óre s'au 12,000^a in ecalculu rotundu.

Sciindu că intardiarea de 1^a se intempla in 170,000 de ani asia dara intardiarea de 12000^a s'a potutu intemplă *cam in timpu de 2000 milioane de ani*, unu numeru, carele ni-areta etatea pamentului, s'au mai bine, *timpulu de cănd s'a invalită pamentulu in codi'a acést'a solida pre care aburii din atmosfera s'a precipitat si au formatu oceanurile*.

Din scaderea acelei rotatiunei ar trebui se urmeze, că pamentulu se va intórce pre langa ossi'a s'a din ce in ce mai incepu si in urma va trebui se stee, multiaminduse numai a se mai miscă in giurulu sórelui. Si ce mirare! Au nu vedemu noi că lun'a de multa vreme se afla in stadiu, unde ar trebui se ajunga pamentula? Vîdemu că lun'a se inverte in giurulu ossiei sale chiar in atâta timpu, de căt are dens'a lipsa ca se se intârea odata in giurulu pamentului, pentru că altmentres ni-ar areta si partea s'a cea alalta. Si óre ce se fia fostu cau's'a acestui fenomenu? De siguru Dómneleru si Domniloru nu potemu astă cau's'a alinarea, de căt in influint'a gravitatiunei pamentului asupra oceanurilor de apa ce voru fi esistatu odinióra pre suprafaci'a lunei! Unde ce le produce lun'a in oceanurile pamentului in maximul loru ajungu inaltimdea de 16 metri; daca admitemu că lun'a inca a avutu oceanuri de apa, atunci inaltimdea medilocia a flusului, ce lu-va fi produsu acolo gravitatiunea pamentului, va fi fostu de 45 metri. De ora-ce si acolo valurile acele se miscara contra rotatiunei lunei, de aceea siguru inca din timpurile primitive rotatiunea lunei a trebuitu se scada pana la marginile posibile, adeca pana ce rotatiunea a devenitu căt si revolutiunea s'a.

De ora-ce gravitatiunea este universala, asiá dara si efectele sale trebuie se fia admise pretotindenea. Ceea ce a facutu pamentulu la luna, aceea va face si pamentului lun'a si intru ajungerea scopului o ajuta si sórele, căci si densulu contribuesce in proportiune intorsa cu patratul departarei la formarea flusului si a reflusului.

Daca pamentulu nu ar avea luna, atunci sórele lar constringe se rotésca pre langa osia chiar in timpulu, in care se misca in giurulu seu, adeca ar face ca diu'a se fla căt si anulu, dupa cum a facutu si pamentulu cu lun'a. Dar lun'a ajuta pre sóre intru realizarea planului seu numai pana la unu timpu, pana cand adeca rotatiunea pamentului va fi de asiá durata ca si a lunei; de aici in colo gravitatiunea lunei va lucra in contra gravitatiunei solari. Potemu sustiené deci că diu'a va cresce in decursulu timpului pana cand va fi de 29d. 12h 44' de ale noastre.

Pre atunci inse Dómneleru si Domniloru sórele si-va fi pierdutu de multu vapaia's'a, va fi ajunsu

*) Dar la fenomenuul acest'a contribuiesce si precesiunea aecuinoctielor si nutatiunea, despre ce vedi mai pre largu Dr. Schmick „Flutphaenomen“ si Adhemar „timpurile de giatia.“

dejă in stare de corpă opacă. Atunci apele pământului se voră fi străformate în oceanuri de ghiaccă, asia dără va trebui să fie disparută și fluxul și refluxul de pe față să aibă, prin urmare și cauza, carea facea să se mai scurteze rotația.

Că de inchisare permiteti-mi Domnului și Domnului se văd atrage atenția la o consecință și mai imposantă, să! chiar infioratorie a gravitației! Elementele mecanicei născute, că miscarea rotativă este eflusul lorului doar fortă diferite; una care a lucrată asupra corpului numai un moment și altă care neincetă lucrără asupra ei. Căstă din urmă este gravitația universală, este cea de antaiu potrivită să fie sorginte în univers, la totu casulu afară de massă corporului respectiv. Universul este plin cu o materie cosmică foarte fină, la care i-dicem aether; materie aceea însă nu este atât de fină, în cînd se potem abstrage cu totul totu dela desfășură să; și dără să densa va rezista pământului și altorui planetei atât intru miscarea lorului pre langa ossia că și intru miscarea pre langa săre. Altmentrea dicandu: aetherul acelă în decursu de miliarde de ani va micsori totu mai mult efectului poterii primitive, care a lucrată în adâncimea treptății asupra corpurilor respective. Prin micsorarea aceea, de ora ce gravitația lucrează în modu constant pentru toate timpurile, efectului acestora se va cumula și devine totu mai mare, adică gravitația sărelui va constringe pământul și pre cei alături planetei să se misce în jurul sărelui în călătorie mai largă și mișcă că nu voiu greșe, dacă voi afirma, că angustimea acăstă a călătoriei va progresă în masură aceea, în care va scăda și vitalitatea corpului, dela carele planetelor au capătă caldura și lumina, adică viația. Candu va fi secată de totu vitalitatea sărelui atunci corpurile, cărora li-a datu sărele viația, corpurile acele vor veni și prin sacrificarea lorului înnoi, voru aprinde erăsi focul în vîtră centrală, ca apoi să se incipea în univers o nouă formare a lumilor.

Aceste suntu secrete de ale naturăi, Domnului și Domnilor! pre care le-a aflatu mintea omenească după multe lupte ustenitiose! După ce le cunoscem și primim asupra lorului, ne mirăm cumu de nu le-a descoperit spiritul mai de mult? De ce să au petrecut miliuni de miliuni de suflete fară să aibă cunoștință de atari adeveruri usioare de intileșu?! Dicu usioare, petrecându-se adeseori atare fenomene: Toate viatatile pământului consumă din poterile mamei lor, dar în fine toate vinu și rentoreau pământului ceea ce au imprumutat dela densulu, de ora ce adeverat este, că totu ce se nasce trebuie să se moră; scriu este și la Moise că pământesci și în pământ te vei întoarce!

Dela săre și-au capătată planetii viață; dacă este permisă să induce dela mieu la mare; dacă este scrisă în carte firei, că toate viatatile se se rentorează de unde sănătu; atunci este permisă — prebasă dasfășurărilor de susu — a sustinere că și planetii în trabantii lor toti se voru întoarce în săre, de unde au pornit. Căsă este de totu simplă, este insa gravitația, care datează de odată cu corpului respectiv, în tocmai cum se petrece să se rentoreze noastră de unde ne-am născutu. Insă gravitația părăsește planetii pre langa săre și-lă usioră modulu prin care și-capeta miediele de viață. La flințile vietuitoare insuși osigenul este carele sustine viață, dar

totu osigenul este, carele consumă pre incetul viață.

Gravitația legală pre omu de pământ este pământul i-dă omului viață prin oxigenul său. Gravitația legală pământului de săre și sărele i-dă viață prin lumină și caldură sa. Cand va inceta oxigenul viață, atunci va inceta și omenirea, chiar și pre cumu voru inceta și planetii și trabantii, candu se va stinge din foculariu, din săre lumină și caldură! Numai unul va trăi în veci, unul care nu are început nici finit; numai flința prea puternică se înalță preste aceste valuri vehemente și acesteia trebuie să se ne închinămu!!!

Teodoru Ceantea.

Observari critice

de Trifon Militariu, capelanul bisericii gr. or romane în satul nou, asupra operei compusă de evanghelia parintele ierodiacon Simeon Popescu și intitulată „Pnevmă în Niceno-Constantinopolitanum.”

(Continuare.)

Ioanu Cap 1 v 32—34: „Si au marturisit Ioanu dicendu: că am vediut Duchulu, ca unu porumbu pogorandu din ceriu, si au odichnit prete densulu (v 32).

Si eu nu l-am vidiut pre elu, ci celu ce m'au trimis pre mine se botezu cu apa, acela mi-ai disu mie: Prete carele voi vedea duchulu pogorandu și remanendu prete densulu, acelă este, acela este carele boteză cu Duchu sfantu (v 33).

Si eu am vediut, si am marturisit, ca acesta este fiul lui Ddieu (v 44)“

Comparandu acum v 32 cu cele 3 testeuri ebatătoare la ochi asemănarea cu Isaia cap 11 v 2, în ambele versuri se dice că duchulu au odichnit prete densulu, adică prete Isusu pre carele Profetul lui-nesce toia și florile din redacina lui Iosei.

Santul Evanghelist Ioanu ne spune mai multă decât cealaltă S. Evanghelisti, vorbesc Asia de împede despre duchulu ce sau odichnit la Botezul asupra lui Isusa, încă dispărtătoare indoielă și nedumerirea despre iatiesul terminării Duchulu lui Ddieu din prorociile Profetului Isaia. Din marturisirea Prorocului și Botezatorului Ioanu depășă în v 33 și 34 ne incredintiamu că duchulu lui Ddieu e conditionat de venirea Mesiei. Duchulu acesta are să servescă de semn și de dovadă Botezatorului Ioanu carele și Mesia. Odichnirea duchulu asupra lui Isusu e criteriu Mesiei celui transis, fiului lui Ddieu carele și Christosu. Dar criteriu acesta nu e vreodată personala a lui Christosu, nu e vreodată putere a lui, carea se manifestă prin grandiositatea faptelor seversite de Christos, ci criteriu acesta e o alta persoană a S. Treimi, Duchulu celu sfantu, carele său pogoratu cu chipu vezutu, în chipul porumbului atunci, cand sau botezatul Isusu în repejul Iordanului. Deci pogorirea și odichnirea să. Duchu în chipu de porumbu e semnul celu vediut, carele au neîncredintiatu pre Botezatorului despre identitatea Mesiei Christosu, căci dice Botezatorului în versu 34: Si eu am vediut și am marturisit că acesta (asupra carui său odichnit duchulu în chipu de porumbu) e fiul lui Ddieu. Prin urmare „Duchulu lui Ddieu“ din cap 11 v 2 însemnă pre duchulu celu sfantu că persoană, și nici decum putere sau dar Ddiese, sau darul sfantului Duchu.

Se trece acum la ultimul testu din prorociile S. Prorocu Isaia, la cap 61 v 2. În acestu testu încă obviate expresiunea „Duchulu lui Ddieu“

(alu Domnului). Teestulu acesta e aproape asemenea teestului primu (cap 42 v 1), si diferintia esista numai in constructiune. In capu 42 v 1 vorbesce Ddieu Tatalu despre duchulu seu, precand in cap 61 v 2 e insasi fiulu carele vorbesce spunendune ce au disu Tatalu despre elu. Acolo dice Tatalu punevoi *Duchulu meu* preste fiulu meu, er aici dice fiulu *Duchulu Domnului* (Tatalui meu) preste mine. Si ca profetia acésta se refera la Isusu, nu nega nici Dlu autoru. Ce insémna inse profetia acésta si expresiunea „*Duchulu lui Ddieu*“ amu documentatu, si nu afu de lipsa a repeta cele ce amu disu la celelalte 2 teesturi din Profetia Prorocului Isaia. Amu demonstratu ca duchulu acesta au fostu legatu si conditionat de venirea si botezarea Mesiei. Singuri S. Evangelisti ne spunu ca cestu duchu profetit u prin gura Prorocului Ieremia e acelu duchu, carele cu ocazie unea botezarei lui Isusu sau pogoritu in chipu de porumbu si au odichnitu asupra lui Isusu. Insasi S. Ev. marturisescu asiadara, ca pnevma din cele 3 teesturi insémna tocmai persóna Duchului celui sfantu, si nu dar sau putere de a invetia, caci acestea tóte le-au avutu Christosu in calitatea sa de Mesie.

Acum inse se ne rentórcemu acolo, unde amu trebuitu se na intrerupemu tractarea in detailu a teestului din S. Ev. Luca cap 4. v. 18. Dupa ce am estrasu versulu acesta si pasagiulu întregu incepandu cu versu 16 si finindu cu versu 24 din capulu alu 4, amu precisatu cuprinsulu acestui pasagiul in 6 puncte. Dupa acésta amu promisu ca voiu revéni la pasagiulu acesta, dupa ce voi fi determinat intielesulu unei parti din cuprinsulu seu, si anume a expresiunei „*Duchulu lui Ddieu*.“ Duchulu acesta pusu de Ddieu Tatalu preste fiulu seu, care duchu sau odichnitu preste Mesia, si despre carele dice singuru Mesia la Luc'a cap 4 v 18 (Isaia cap 61 v 1) ca e preste elu, cu unu cuventu prorociile aceste 3 in cari obvinu aceste 3 expresiuni: „punevoiu Duchulu meu,“ „va odichnii peste densulu duchu lui Ddieu“ si „Duchulu Domnului preste mine“ óre și intielesu au ele? Cumu s'au realizatu aceste prorocii? Prin aceea ca ele insémna daru si putere dumnedieésca séu ca ele insémna persóna Duchului celui sfantu? Amu disu ea intielesulu terminului pnevma depinde de la modulu implinirei profetilor, déea duehulu nu s'au pusu si odichnitu in fapta, in chipu vediutu, asupra Mesiei, atunci, deórece Isusu au fostu plinu de darn si putere Ddieuésca, profetiile aceste s'au referit la insusirile Mesiei, si terminulu pnevma insémna dar si putere Ddieuésca si nu persóna a 3 din S. Treime. Deórece inse tóte intrebarile acestea le-amu resolvat prin dovedi aduse documentand ca profetiile acele (expresiunile) se referescu la persóna sfantului Dueha, carele dupa marturisirea S. Evangelistu s'au pogoritu in chipulu vediutu de porumbu cu ocazie unea Botezului, asia dara nici terminulu pnevma kirion (Duchulu Domnului) din v 18 cap 4 nu insémna dar, putere, darulu sfantului Dueha, ei persóna a 3 din S. Treime, terminulu pnevma insémna pre Duchulu celu sfantu.

(*) urmă)

Reportu anualu
pronunciatu in sinodulu parochialu alu comunei bisericcesci
gr. or. rom. Barateazu in 1. Ianuariu 1882.

Onoratu sinodu parochialu! Me bucuru din tot sufletulu, vediendu intrunita intrégia nostra comuna

bisericésca gr. or. Barateazu in adunarea ei cea mai mare ce se numesce sinodu parochialu, spre a conlucrá, la inaintarea trebilora nostre bisericesci.

Pe cand ne bucuràmu, pentru că traim intr'unu Statu, in care ne potem deprinde in libertatile crestinatatii, — totodata trebuie se ne intristàmu vediendu cum ne impucinàmu; apoi pe dî ce merge seracim.

Cine va gandi, căte suflete, case, pamenturi si alte averi au fost in Barateazu inainte de acésta cu 10, 20, 30 ani, — si căte sunt acum, acel'a nu se va indestulî, constatandu reulu, ci implendu-se de seriose ingrigiri, va incercá, — eu tote poterile si medilocele omenesci mai anteiu, — apoi intru tramiterea de rogatiuni fribinti catra Tatalu cerescu, — a delaturá reulu.

Chiamarea nostra este a ingrigi nu numai de capitalele si valorile móre ale parochiei Barateazu, — ci mai vertosu a ne ingrigi in prim'a linia, de sufletele si trupurile credintiosilor gr. or. ale parochiei nostre, pentru cari sunt acelea hotarite, adeca, biserica, scola, pamenturi, bani, cemeterie si altele.

Caus'a scaderei spaimentatoria a poporului nostru din Barateazu, nu poate fi alt'a, de căt: recel'a catra legea lui Isusu Christosu Domnulu nostru, — si catra porunc'a sa cea mare, prin care elu a iniuiat mai anteiu inventiamentulu universalu, adeca scolele poporale; — apoi scaderea infricosata a poporului nostru de aici, poate fi si unu echo séu resunetu tristu, alu fostei palinarii, intr'unu sîru lungu de ani aici. — Ddieu santulu in carele au creditu si au nadejdjuitu parintii, mosii si stramosii nostri se ne lumineze mintea, că se potem realfă calea cea adeverata, pe carea apoi cu pasi indoiti se inaintamu, catra binele celu pamentescu si cerescu.

Reportulu anualu este urmatorulu:

A)

Din resortulu strictu bisericescu.

In decursulu anului 1881, s'au tienutu 19 siedintie de comitetu.

I. Viéti'a din familia fiindu temeli'a societatii séu comunei nôstre bisericesci, cu bucuria, se aréta aici, că in anulu trecutu a fost fara turburari seriose. — Inaintea comitetului parochialu, nu s'a presentat neci o plansoria. — Certele séu sfedile ce s'an ivit u din cand in cand intre casetoriti, au fost trecotorie, cea ce ne face bucuria.

II. Cause disciplinarii nu s'a luat neci una inainte, macar că cercetarea cea slabă a s. biserici in timpulu de véra, precum si a scolei, — apoi urtios'a datina prefacuta in usu de a lucră in ss. domineci si serbatori lueruri de acelea, cari potu remané pe mane dî, — ar fi datu materialu disciplinariu. — Cu acestu prilegiu, se atinge tréb'a, că mai tardi la loculu seu, se se aduca hotarire on. sinodu, că lucrurile de campu se se oprésca in ss. dumineci si serbatori.

III. Numerulu sufletelor, precum s'a pomenit astazi in sant'a biserica este 181 de parte barb. si 170 de parte fem. sum'a 351. — Parechi cununate sunt in acésta parochia 68.

IV. Comune bisericesci avemu pana astazi tot un'a, laud'a lui Ddieu, de sine statatoria că parochia — Ddieu se ne steie intru ajutoriu, că se se inmultiése, dar se nu scada mai tare numeralu sufletelor, că se nu ajunga Barateazulu de filialu la alta comuna bisericésca. — Sortea filialilor este lipsita

de multe mangaiari sufletesci, este cam neplacuta si grea.

V. Numeruiu familieiloru gr. or. sunt 82, cu $66\frac{1}{2}$ case proprie, — si 15 chiriasi seu curteni.

VI. Vacantulu postu de preotu si invetiatoriu s'a deplinitu in anulu trecutu. — Se dàmu multiemita lui Ddieu! parochi'a fara preotu si invetiatoriu este ca si o casa sér'a, fara lumina, ca si unu campu frumosu acoperit cu negur'a noptii, — ca si o familia orfana de tata si mama.

VII. Biseric'a nu s'a reparatu pe din afara, din cau'sa lipsei baniloru, — macaru ca precum o casa privata stă fără reu nevaruita, deslipita si negrigita, — asia si o casa publica, precum este cas'a lui Ddieu. — Cei 81 fl. si 70 cr. ce i-am tramsu in detori'a restanta a auctelor la Carlovetsu, ni-aru si prinsu bine la repararea bisericii. — Este reu cand parochi'a nu-si platescet detorile sale anuale.

VIII. S'au nascutu in parochi'a nostra in an. 1881., precum s'a pomenitu in s. biserica astadi 7 parte barb. 8 parte fem. sum'a 15.

IX. Nrulu mortiloru asisderea precum s'a spusu, au fost 10 parte barb. 5 parte fem. sum'a 15. — Intre acesti'a notabilitati parochiale au fost ore-cand invetiatoriu aici Damianu Cratiunescu, Domn'a preotesa Irin'a Miintiu si fostulu jude si cassariu alu comunei civile Teodoru Pep'a.

X. Parechi s'au cununatu 10. — Intre acestea 5 parechi cari traiau, cu voia, in concubinatu. Multumita lui Ddieu, Venerabilului Consistoriu, Dlui Protopresbiteru si Scaunului, Dlui Vice-Comite Atanasiu Ratiu precum si Dlni notariu localu Ioanu Iancoviciu, apoi fostului jude comunulu George Bireu, cari au datu mana de ajutoriu santei Bisericii, spre a se curatii de rusinea filoru sei cerbicosi si neasculatori de Legea cea santa a lui Ddieu.

XI. Not'a de moralitate a unei comune bisericesci se completéza si prin numerulu celoru ce-si marturisescu peccatele, si se cumineaca. In anulu trecutu 1881., si-au marturisit peccatele 36 parte barb. 34 parte fem. sum'a 70.

In asemenare cu anulu trecutu la miscamentulu poporatiunei nostre din parochia, resulta

- Nrulu nascutiloru cu o scadere de 2 suflete.
- Nrulu mortiloru cu o crescere de 5 suflete.
- Nrulu cununatiloru cu crescere de 4 parechi.

XII. In parochi'a nostra mai avemu doue parechi de concubinate, — despre cele clandestine, seu pe sub ascunsu, va judeca Ddieu.

XIII. Nrulu personalului magistraturei nostre parochiale este: 1. preotu parochu 1. preotu cooperatoru in a caruia persona este intrunitu si oficialu invetiatorescu 1. epitropu parochu prim. manipulantu strinsu bisericescu, 1. epitropu secundariu cu titlulu de cassariu cultualu 1. prescurarésa 1. servitoriu parochialu sub nume de cresnicu = sum'a 6.

XIV. In anulu trecutu au adus la locuinti'a preotiloru acasa adâu parochialu numai urmatorii credintiosi, si auume: 1. Ioanu Luc'a, 2. Ioanu Nicalescu, 3. Damaschinu Iancoviciu, 4. George Bireu teneru, 5. Atanase Nincu, 6. Genadie Pep'a, 7. Teodoru Popoviciu, 8. Elisavet'a Pep'a, 9. Dimitrie Ră'naveantiu, 10. Mass'a: An'a Jute, 11. Teodoru Ardeleanu, 12. Eva Jovii, 13. Vichente Pep'a, 14. Io-sifu Gaitea, 15. Ilie Michaiu lautasiulu.

Dela ceialalti s'au incassatu prin ambii preoti, amblanu, dela casa la casa ca nesce orbeti si cercitori spre batjocur'a starii si a demnitatii loru preo-

tiesci, apoi spre risulu, si rusinea streinilor a conlocuitorilor nostri frati Nemti.

30 de familii nu au platitu, neci pana astadi adâulu preotiescu.

On. Sinodu se binevoiesca a mediloci, ca in vizitoriu se se aduca adâulu preotiescu la granariulu parochialu fara a mai umbla dupa elu, preotii, cerendu-lu.

Inainte de a trece la cele scolastice, — nu potu lasa nepomenita mai odata acea imprejurare preastrista, ca noi greco-orientalii forte cu greu ne inmultim.

Acesta ingrigire crese, cand ne vine adese scirea ce se porta prin guri, apoi noi firesc nu ne potem astupă urechile, — ca mamele greco-orientale aru be burueni otravitore spre a omori rodulu pantecelui loru.

Dee Ddieu se nu fia adeverata acesta veste; — dar de va fi adeverata, eu nu voi inceta a rogá pre Ddieu, carele cunosc inimile, si rerunchii, ca se descopere de grabu pre acele mame barbare si tirane ca inca aici pe pamantu, se putrediesca de vii, prin temuitiele cele grele, departe, departe de satulu, si nemururile loru.

B)

Din resortulu scolasticu se areta:

- Prunei obligati la scol'a avemu 65 de toti.
- In versta de 6—12 ani suntu 44.
- In versta de 12—14 ani suntu 21,
- Dupa sexu 33 masc. 32. fem.

V. Au amblatu la scol'a 24. — Subtragendu pe amblatorii din neamblatori resulta o suma trista 41. nu au amblatu la scol'a. — Avemu nadejde in nou'a magistratura a comunei civile, ca se va intorce lucerul spre bine. — Dee Ddieu ca de astadi intr'unu anu la viitorulu sinodu parochialu se se pota da unu reportu mai imbucuratoriu in acesta privintia.

VI. Dupa sexu au amblatu 15 parte barb. 9 parte fem.

VII. Scol'a ce avemu nu mai corespunde neci legiloru, neci scopului, — dar cunoscendu lips'a si seraci'a poporului nostru, am facutu pasii afara de sinulu parochiei, si prin Maritulu comitatul n'i sa aplacidatu 200 fl, ca ajutoriu dela comun'a civila, ca se potem redicà baremu o sala de invetiamantu.

Voim in se a adressa pe Domunec'a Tomei o rogare la sinodulu eparchialu, ca se fimu ajutorati, cu o suma ore-care, ca fara a mai pune la noua jertva poporulu nostru, celu ingreunatu, ca pucinu la numeru, cu curentia anuala cultuala, si cu platirea restantiei la Carlovetsu. — cu spese edificationale.

VIII. Pecumu se scie, din caus'a seraciei si a pucinimei credinciosiloru nostri slujb'a invetiatorésca este intrunita in persón'a preotului mai teneru. — Greu cade numitei persoane a portá doue poveri pe umerii sei, ca ei de si parochi'a Barateazu este mica totusi, poruncile dela locurile mai inalte, munc'a de cancelaria este mai totusi acea, care este si la cea mai mare parochia din diecesa Aradului, carea mi se pare, este Pecic'a romana.

Deci se fimu cu indulginta catra Dlu Invetiatoriu, despre carele de altmitrelea se poate reporta, cum ca pentru examenele date cu notarii in anulu trecutu, au fostu prin Dlu Inspectoru alu cercului Ving'a propus la Venerabilulu Consistoriu, spre premiare.

IX. Pe anulu trecutu s'a respunsu totu salariului inventatorescă, s'a construitu gardurile cele de 45 de ani nefacute, s'a facutu pôrt'a, care lipsia de totu, s'a reparatu, camara, sioprulu si staululu, care erau să se surumpă ect.

X. Servitiul de bedelu alu scôlei, s'a aflatu de bine, ca in acestu anu se-lu suplinescă insisi confamiliarii Inventatorului.

X. In sfersitu se aduce cu durere la cunoștinția, cum ca plinulu de revna si neobositulu Domnului Inspectoru alu cercului nostru Vîng'a Parintele Antoniu Teodorescu in 6 (18) Dec. an. tr. a incetat din vietă.

(C)

Din resortulu epitropescu său fundamentalu se reportează.

I. Se voru citi Inventariele specialu a) bisericescă b) scolasticu c) de cancelaria său archivalu,— apoi celu generalu = sumariu alu acestor'a.

II. Se va citi ratiocinulu strensu bisericescă din carele se ve vedé, ca in acestu anu a avutu s. biserica frumosu venit.

III. Se va citi ratiociniulu culturalu banalu,

IV. Se va citi ratiociniulu culturalu de naturalii.

V. La cemeteriulu nou s'a desfundatul santiulu in anulu trecutu, — dar, se cere inca grige, anume trebue plantata dâlm'a santiului cu bagrini teneri in primavet'a viitorie, — ca să se formeze gardu viu in giurulu acelei gradini sante, — si la timpu, cand comun'a are lipsa de vreunul lemn la ingradirea bisericei, său scôlei, se nu cumpere.

Pe cand din aretarea generala, despre starea parochiei de pana aci, a acestui reportu, s'ar paré, că nu stamu togmai reu, — cand cautam in se singuraticele familii, din cari se compune parochia, — atunci ni se insufla seriose ingrigiri despre viitorulu societatei in care traimus si numim comun'a; — asiā in anulu trecutu... $\frac{1}{8}$ de sessiune dela Nrulu 29 se vorbesce ca este venduta, nu in arenda, ci de totu, in mani streine; — apoi $\frac{1}{8}$ de sess. dela Nrulu 125 a trecutu faptice in mani streine, — dupa acea totu in anulu trecutu amu perduți noi Romanii Nrii de case 118 si 172.

Intr'unu singuru anu, destula perdere!!

De alta parte in se gratulam⁹ fratiilor si filorn⁹ Bisericei noastre; in prim'a linia Dlui Notarin, carele a inaltiatu onoreea greco-orientalilor cumperandu din mani streine $\frac{1}{4}$ sess.; apoi judelui actualu communalu, care nu a lasat⁹ se trăea in mani streine $\frac{1}{8}$ sess. — cassierului culturalu si juratu communalu carele si-a sporit⁹ mosia cu $\frac{1}{2}$ sess.; fratinilor Ioanu epitropu, si Const. si Marcu Luca cari si-au sporit⁹ mosia, cu $\frac{1}{4}$ sess. — in fine gratulam⁹ lui Zamfiru Sînteanu, carele din mani streine a cumperata casa cu platifulu de sub Nrulu 119.

Dorindu că lenea, beti⁹ si totu pecatulu se se departe dela noi, — ne recomandam⁹ pre toti sub mil'a si scutului lui Ddieu, se porte grige de noi precum a purtat⁹ de parintul⁹, mosii si stramosii nostri, — declarandu siedinti⁹ a sinodului nostru parochialu ordinariu de deschisa.

Barateazu, 1/13 Ianuariu 1882.

Ioanu Munteanu

Preot si Inv.

Despre dinamitu.

(S) Nihilistii din Rusia in credinti⁹ a gresita a loru si-au formatu teribil'a convingere, contraria principiilor de umanitate, cum că scopulu sanctifica mijlocile, si in grăs'a loru erore intinsera mâinile spre pumnalulu ueigatoriu. Potu fi maretie scopurile loru si peste tota indoieala de interesu pentru progresul omenescu; dara planurile loru spre ale ajunge, sunt in adeveru diabolice. Dupa ce pumnalulu si pulberea de pusca nu li patura face de ajunsu servitie, nasocira o noua inventiune; a carei⁹ a efecte distrangatorie suntu cu dreptu cuventu uimitoare, si intrebu totu ce ajunse geniulu distrugerei pona acuma. Acesta este dinamitulu, care se intrebuintă cu succes la operatiunile subterane montanistice in mare masura. Nebagarea de séma la intrebuintare au trasu dupa sine multe casuri deplorabile; era uciderea tiarului Alesandru II. a datu unu exemplu destul de infiocatoriu despre rafinamentulu, cu care se folosesce ea mijloc de ucidere.

Dinamitulu se tiene de materiale explosive brisante, ce suntu in tota privinti⁹ deosebite de pulberea de pusca. Pentru ea se se potea preface pulverea de pusca in starea de gazu, cea ce proportionalmente se desvălta forte incetu — trebue se fia inchis⁹ hermetice, deca „voimu, ca se aibe efectul recerutu; la materiale explosive brisante se desvălta in se gazulu peste mesura rapede, si asia in cele mai multe casuri este necesariu a se atinge numai de obiectul menit⁹ a fi distrus⁹, spre a produce efectul completu.

Aceste materii sunt mai pucinu susceptibile pentru impresiunile esteriore, precum suntu lovirea, isbirea si frecarea; de aci si provine, că lucratorii amblandu cu densele fara mare bagare de séma, se naseu multe nenorociri.

Dinamitulu consta dintr'unu oleu explosivu (nitroglycerin), cu care se amesteca asia numitulu pamentu infusoriu rosit⁹ in focu sau celulose, adica farina uscata de lemn⁹ spre a suge in sine oleu explosivu si spre a-lu face prin acēst⁹ mai pucinu periculosu atât intru conservarea cât si intru pregatirea lui. Pentru acēst⁹ se deosebescu doue specii de dinamitu: dinamitu cu pamentu si dinamitu cu celulose. Celu dantai este o massa bruna-galbue, móle, carea se poate fragmenta si la 8° C. devine solidu, si capeta o coloare deschisa necurata. Acesta se numesce dinamitu vertosu, din care se intrebuintă in comerciu in specie deosebite cu 75, 45, si 35 procent de nitroglicerian. Aceste trei specii au greotatea loru specifica de 1, 41 resp. 1, 20 si 0, 70. Mai nainte de intrebuintare trebue moiatiu, pentru ca mai usioru să se potea dă diferitelor incarcaturi formă necesara si spre a-i mari capacitatea de explozivitate. Spre acestu scopu se recere o caldura de 11° . Din acēst⁹ cauza lucratorii baga patronele de dinamitu in banzunarele dela peptariu ori dela cioreci, cea ce nu este periculosu. Dinamitulu de pamentu, deca se aprinde cu o fistila arde fara se esplodeze. La cantitati mai mari, mai vertosu candu sunt captusite pre din afara se desvălta la aprinderea loru o caldura forte mare si acēst⁹ provoca exploziona. a nume esplodă totu de una partile ne consumate de focu. Explosiunea la dinamitulu de pamentu (Kieselgur Dynamit) se produce prin isbire vehementa, carea se casiuna printro capsula imbutita cu 0,25 gr. de mercuriu pochitoriu.

Dinamitulu de celuloză, ce vine în comerțul numai într-o specie cu 75 % nitroglicerin, este asemenea unui aluat moale, de culoare galbenă și de greutate specifică la 1,10; se pare mai moale de cât celu din an tăiu, se întăresce la + 0° și este mai usior de înmormântat, primind până la 40% de apă fără ca se pierde din efectul său exploziv, și se întrebuintă la exploziune, înțotmai că și cealaltă specie. Dinamitulu de celuloză merită să fie preferat și se folosește exclusiv la lucrările montanistice.

Amblarea cu această materie explozivă poate strica sănătății; căci de către vine în atingere cu pelea umedă a ochilor, a nasului și a gurii, provoacă inflamații. Pentru acesta se recomandă mare precauție și curațenie. Aborii ce se desvoltă la înmormântarea dinamitului și gazele explosive cauzând durere de cap. De către se infibra dinamitul preincetul sau se spune deschis la sărăcina fară captușirea din afară se trădează, adică dispare din el nitroglycerinul cu preincetul. De către se infibra dinamitul în vase închise, explodând la 150° C. De presiunea mare trebuie ferită; căci este din trunchiul nitroglycerinului. Ori este lovitura, ori este îsbitura împreună cu nitroglycerinul, fie că de usișă, provoacă exploziune. De aici se presupune, cum că bombele întrebuintătoare la uciderea tiarului rusesc trebuiau să fie implete exclusiv cu nitroglycerin; căci dinamitul nu explodează, când se aruncă pe pardosela strădei, și de către s-ar fi facută exploziunea printr-o capsula explozivă, ar fi trebuit să aibă o fistilă lungă, ca să sfidă, sau să apară de percutiune; căci era să cu neputință, acă nu verosimilă. De bună seara să se întrebuintă însele televizore de sticlă implete cu massa chimică explozivă, ca la torpede.

La fabricare se da dinamitului mai totu de ună formă cilindrică în patrone de diferite mărimi, în genere cu un diametru de 2, până la 5 mm și de o lungime de 3 până la 20 mm. Fiecare patron este învelit în pergamentul papiru.

Dinamitulu are un efect distrugător, ce provine din forța extraordinară a vehemantiei, cu carea se desvoltă gazul său la exploziune. Puterea explozională cauzândă presiune în aerul, a cărei efect se intinde la mare îndepărtare, pentru aceea la casele din apropiere se spargă ochetele ferestrelor. Pre om lăsă să spargă totu, când s-ar afăra către un mijloc de exploziune. La asediarea de mine nu se folosește nitroglycerinul, căci și cea mai usișă lovire sau îsbitura ar provoca o exploziune neasteptată. La mină se întrebuintă numai dinamitul celulosu cu pamant, provaduți cu o capsula explozivă, carea apoi se aprinde printr-o baterie galvanică, sau printr-un aparat electric.

D i v e r s e .

* Consistoriul episcopal arădanu, întrunit în ziua de 28 Ianuarie a.c. a ordinat scrierea alegerilor de deputați pentru sinodul episcopal pre periodul 1882-1883 și 1884.

† Necrolog. *Georgiu Popoviciu* parochu gr. or. în comună Apateu în alu 38 ani alu vietii sale, în alu 5 ani alu fericitei sale casatorii și în alu 5 ani alu serviciului său pastoralu, după unu morbă secretă, și au datu nobilul său sufletu în manile creațorului în 17/29 Ianuarie 1882 la 5 ore deminută. Fie-i tineră usișă și memoria eterna!

* Casatorile în statele unite. În cele mai multe state ale Americii este obligatorie nu numai promisiunea de casatorie data de unu barbatu unei femei, caci altfelui poate fi închisă mai mulți ani sau silitu să plătească o mare amendă, ci și o casatorie fără o prealabilă cununie recunoscută de legătu, dacă barbatul și recomandă cunoștințelor pe femei, cu care trăiesc, ca pe soția sa, sau dacă se arată în publicu cu densa ca atare. Suntu sute de exemplu, unde tenerii, cari din gluma poate au datu unei dame promisiunea de casatorie, au fost siliti să-si tienă cuvențulu sau se numere damei o sumă de oarecare. Nici într-o tiere damele nu se bucură de atâtă protecție legală, ca în America.

* Scările poporale superioare și munca industrială în Prusia. Administratiunea investimentului în Prusia se năștește să introduce instrucțiunea muncii practice sau astăzisă industrială și în scările poporale superioare, adică la scoala de 12-15 ani, pre langa ce orașele prusace au scările lor industriale, cari funcționează regulat. De ocumdata să marginiști să luă următoarele dispozitioni: 1. Cum că elevii seminariilor pedagogice se să provoce aici cu cunoștințele necesare să pentru predarea investimentului industrial în scările poporale superioare. 2. Cum că în decretul despre asediarea investitorului la o scola superioară poporala ori media, comună respectivă se pretinde să se observă indatorirea lui de a propune între orele de vacanță și practica industrială prelungă o remunerare moderată deosebită. Se vede, cum că Suedienii, Americani, Englezii, Francezii, Germanii etc. nu numai prin orașe și cetăți, ci chiar și la comunele rurale mai însemnate înaltia scările superioare, unde industria casnică și industria profesională prin investimentul se dezvoltă. Ore frumoase noastre industria casnică română, de către va mai rămâne și mai de parte totu nebagată în seara, ore mai puține să ea tineea pepută cu industria straină, ce vrea să se ostermine, pentru de a stări de totu poporul? (S.)

C o n c u r s u .

Pentru deplinirea parochiei de clasă a III-a din *Susaniu*, cu filia *Nadalbesti*, în Protopresbiteratul B-Ineu lui se scrie concursul cu terminu de alegeri pe 22 Februarie st. v. 1882.

Emolumintele suntu: 1 din parochia matre *Susaniu* 1/2, sesiune parochială, pamentul de clasă a III-a, dela 77 case cate ună mesură cucurudiu sfermatu, unu intravilanu parochialu, și stălele indatinate.

Din filia *Nadalbesti* dela 50 case cate ună mesură cucurudiu sfermatu, unu intravilanu parochialu și stălele indatinate.

Doritorii de a dobandi către parochie vor avea pana la timpul alegerii în vre-o dominecă să se prezinte la biserică spre a se face cunoștință poporului, să recurgă lor, adresate comitetului parochialu, și instruite conform statutului organicu, pana la 18 februarie 1882 le voru subscrise subscrivării protopresbiteru în *Chisineu* (Kisjenö).

Susaniu-Nadalbesti, 8 Ianuarie 1882.

Comitetul parochialu.

In contielegere cu mine: *Ioanu Cornea* m. p. protopresbiteru.